

УДК 342.92:342.95

Дрозач Сергій Олександрович
*аспірант кафедри конституційного
та адміністративного права
Державного університету «Київський
авіаційний інститут»*
ORCID: 0009-0009-2240-3592

<https://doi.org/10.25313/3083-7774-2026-5-3>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Анотація. Вступ. Адміністративна відповідальність військовослужбовців є важливим інструментом підтримання правопорядку та військової дисципліни в лавах Збройних Сил України. Актуальність дослідження підсилюється умовами воєнного стану, що зумовили стрімке зростання кількості справ про військові адміністративні правопорушення. У цьому контексті виникає гостра потреба у забезпеченні балансу між суворістю дисциплінарних вимог та дотриманням фундаментальних прав людини, що вимагає бездоганної якості нормативного регулювання.

Мета. Метою роботи є комплексний аналіз чинного законодавства (зокрема Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) та відомчих актів Міністерства оборони України для виявлення правових колізій та прогалин у порядку притягнення військовослужбовців до відповідальності за військові адміністративні правопорушення. Дослідження спрямоване на з'ясування правової природи існуючих суперечностей виходячи з чого робиться спроба надати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства з метою реалізації принципу юридичної визначеності.

Матеріали і методи. Дослідження базується на аналізі положень КУпАП, Дисциплінарного статуту ЗСУ та відомчої нормативної бази, зокрема Наказів Міністерства оборони України № 329 від 23.10.2021 та № 604 від 29.11.2018. Методологічну основу складають загальнонаукові та спеціальні методи: системно-структурний аналіз використано для вивчення співвідношення норм закону та підзаконних актів; порівняльно-правовий та історичний методи тощо.

Результати. В ході аналізу встановлено наявність суттєвої правової неузгодженості між КУпАП та відомчими інструкціями. Стаття 15 КУпАП закріплює спеціальний порядок відповідальності військових (за дисциплінарними статутами), проте ч. 1 цієї статті містить перелік винятків, коли відповідальність настає на загальних підставах. Дослідження виявило, що військові адміністративні правопорушення (Глава 13-Б КУпАП) фактично не включені до цього законодавчого переліку винятків. Натомість їх розгляд у загальному порядку (зі складанням протоколу та судовим розглядом) передбачено лише на рівні підзаконного акту Міністерства оборони України.

Автор доводить, що такий підхід суперечить принципу юридичної визначеності, оскільки порядок притягнення до відповідальності має визначатися законом, а не відомчим актом. Обґрунтовано необхідність внесення змін до ч. 1 ст. 15 КУпАП шляхом прямого включення до неї посилання на Главу 13-Б КУпАП.

Перспективи. Подальші наукові розвідки мають бути спрямовані на детальне вивчення адміністративно-правового статусу військовослужбовців як специфічних суб'єктів відповідальності. Окремої уваги потребує вдосконалення процедурних аспектів складання протоколів та збору доказової бази у справах про вій-

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

ськові правопорушення, а також аналіз судової практики з метою уніфікації підходів до розгляду цієї категорії справ в умовах триваючої збройної агресії.

Ключові слова: військовослужбовці, адміністративна відповідальність, військові адміністративні правопорушення, загальний та спеціальний порядок притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності.

Постановка проблеми. Адміністративна відповідальність військовослужбовців є важливою складовою забезпечення дисципліни та правопорядку в Збройних Силах України (надалі — ЗСУ). Згідно зі ст. 15 КУпАП [1], військовослужбовці несуть відповідальність за адміністративні правопорушення в спеціальному порядку. При цьому існують окремі військові адміністративні правопорушення, передбачені главою 13-Б КУпАП та діють накази Міністерства оборони України (надалі — МО), у т.ч. наказ від 23.10.2021 № 329 «Про затвердження Інструкції зі складання протоколів та оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення» [2] (далі — Наказ 329), наказ від 29.11.2018 № 604 «Про затвердження Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту» [3] (надалі — Наказ 604), які деталізують адміністративні процедури для військової сфери. Вказане обумовлює необхідність в'язуванні того, як співвідносяться між собою вказані нормативні акти та як це впливатиме на окремі питання порядку притягнення до адміністративної відповідальності військовослужбовці, що вчинили військові адміністративні правопорушення.

Актуальність теми зумовлена й посиленням уваги до правового регулювання військової служби в умовах воєнного стану та необхідністю забезпечення балансу між вимогами щодо посилення військової дисципліни при притягненні військовослужбовців до адміністративної відповідальності за вчинення ними військових адміністративних правопорушень та забезпеченням дотримання прав військовослужбовців. Вказане особливо актуально через суттєве зростання кількості відповідних адміністративних справ під час воєнного стану. Зокрема зазначається, що з 24 лютого 2022 року в судах першої інстанції у справах про притягнення до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст. 172–20 КУпАП станом на 16.12.2022 року прийнято більш ніж 30 тисяч рішень [4]. Щодо вказаної статті вказується, що з 24 лютого 2022 року в судах першої інстанції у справах про притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст. 172–20 КУпАП станом на травень-червень 2023 року було прийнято більш ніж 90 тисяч постанов [5].

Крім того, як звертає увагу І. М. Сопілко, в адміністративно-правовій науці дослідники найбільше уваги приділяли саме проблемам адміністративної відповідальності та провадженню у справах про адміністративні правопорушення (36%) [6, С. 209], тому дослідження питань адміністративної відповідальності за вчинення військових адміністративних правопорушень здійснюватиметься відповідно до існуючих наукових тенденцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністративної відповідальності військовослужбовців у т.ч. за вчинення окремих видів військових адміністративних правопорушень роками стали предметом наукового інтересу таких дослідників, як А. Савков [7], М. Рябовол [8], М. Моїсєєв [9] та інших учених. Водночас стан опрацювання загальних питань адміністративної відповідальності військовослужбовців за вчинення військових адміністративних правопорушень продовжує залишатися актуальною та складною проблемою.

Постановка завдання. Необхідно виявити та проаналізувати колізії та прогалини, що існують в КУпАП та актах МО з питань про порядок притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності за військові адміністративні правопорушення, з'ясувати їх правову природу та запропонувати шляхи їх усунення.

Викладення основного матеріалу. Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність (ст. 9 КУпАП). У разі вчинення проступку винна особа притягається до адміністративної відповідальності. При цьому якщо проступок буде вчинено військовослужбовцем, до нього буде застосовуватися спеціальний режим притягнення до адміністративної відповідальності.

За загальним правилом військовослужбовці несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами (ч. 1 ст. 15 КУпАП). Тобто КУпАП закріплює бланкетну норму, яка відсилає нас до Дисциплінарного статуту ЗСУ [10]. З вказаного в теорії робиться висновок про те, що за адміністративні правопорушення військовослужбовці передусім несуть дисциплінарну, а не адміністративну відповідальність. Якщо військовий вчиняє правопорушення, передбачене нормами КУпАП, він притягається до відповідальності командиром без складення звичного адмінпротоколу [11].

Пункт 45 Дисциплінарного статуту ЗСУ у свою чергу передбачає, що за вчинення адміністративних правопорушень військовослужбовці несуть дисциплінарну відповідальність за цим Статутом, за винятком випадків, передбачених КУпАП. Тобто Дисциплінарний статут у свою чергу містить бланкетну норму, яка повертає нас знову до КУпАП.

У зв'язку із цим виникає потреба у з'ясуванні того, які саме випадки передбачені у КУпАП, як такі, відповідальність за вчинення яких буде наставати за загальними нормами КУпАП. В теорії з цього приводу вказується, що до загальних адмінправопорушень відповідно відносяться порушення, передбачені ч. 1 ст. 15 КУпАП. Одночасно висловлюється думка про те, що військовослужбовці несуть адміністративну відповідальність в загальному порядку відповідно до глави 13-Б КУпАП, за умови, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність (ч. 5 ст. 15 КУпАП) [11].

На наш погляд зазначена позиція недостатньо обґрунтована. Без всякого сумніву до порушень, за вчинення яких військовослужбовці несуть адміністративну відповідальність згідно з КУпАП відносяться проступки, передбачені ч. 1 ст. 15 КУпАП. До їх числа віднесено порушення: 1) правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху; 2) санітарних норм; 3) правил полювання, рибальства та охорони рибних запасів; 4) митних правил; 5) вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією; 6) вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі; 7) невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування у разі винесення термінового заборонного припису; 8) порушення тиші в громадських місцях; 9) неправомірне використання державного майна; 10) незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації; 11) невжиття заходів щодо окремої ухвали суду; 12) ухилення від виконання законних вимог прокурора; 13) порушення законодавства про державну таємницю; 14) порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію. Це прямо впливає з вказівки на те, що в разі вчинення військовослужбовцями вказаних порушень вони несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах (тобто в порядку, передбаченому КУпАП). Звертаємо увагу на те, що серед перелічених вище порушень відсутні військові адміністративні правопорушення.

Частина 5 ст. 15 КУпАП дійсно вказує на військові адміністративні правопорушення. Однак ця норма прямо не закріплює, що в разі вчинення військовослужбовцями військових адміністративних правопорушень вони несуть відповідальність на загальних підставах, як це зроблено для порушень, перерахованих у ч. 1 ст. 15 КУпАП. Не передбачено в даному разі і можливого правила про те, що на такі проступки не поширюється порядок притягнення до відповідальності, встановлений дисциплінарними статутами. Вказана норма встановлює лише те, що за вчинення військових адміністративних правопорушень військовослужбовці несуть відповідальність, передбачену главою 13-Б КУпАП, за умови, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність. Тобто фактично цим лише здійснюється розмежування відповідних адміністративних проступків та схожих на них кримінальних злочинів.

Фактично, віднесення військових адміністративних правопорушень до числа таких, за вчинення яких військовослужбовці несуть адміністративну відповідальність саме в загальному порядку, встановленому КУпАП, здійснено не на рівні закону, а на підзаконному рівні. Зокрема, Наказом МО 329 передбачено, що Інструкцію зі складання протоколів та оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення прийнято відповідно до ч. 5 ст. 15, статей 172⁻¹⁰–172⁻²⁰, 221, 255, 257 КУпАП та з метою удосконалення роботи щодо складання протоколів, оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення у ЗСУ та їх надсилання до відповідних судових органів.

Доцільність віднесення військових адміністративних правопорушень до числа тих, за вчинення яких відповідальність має наступати саме в загальному порядку (тобто зі складанням протоколу про адміністративне правопорушення та судовим розглядом зібраних матеріалів) жодним чином не ставиться під сумнів. Саме такий підхід і буде забезпечувати баланс між притягненням винних до більш суворої, порівняно з дисциплінарною, відповідальності з одночасним більш повним забезпеченням дотримання їх прав. Але це повинно бути зроблено не на підзаконному рівні, а на рівні закону — тобто безпосередньо в КУпАП. Враховуючи зміст чинної ст. 15 КУпАП було б доцільно додати військові адміністративні правопорушення до загального переліку, який наразі міститься у частині 1 цієї статті. Існуюча ч. 5 ст. 15 КУпАП може бути збереженою в існуючій редакції, оскільки вирішує інше самостійне юридичне питання.

Розглядаючи питання про те, як саме має бути закріплено у ч. 1 ст. 15 КУпАП правило про віднесення військових адміністративних правопорушень до тих, відповідальність за які наступає в загальному порядку, слід вказати наступне.

Більшість порушень, перелічених у ч. 1 ст. 15 КУпАП прямо закріплені у відповідних нормах Особливої частини КУпАП. Зокрема це ст. 42 «Порушення санітарних норм»; ст. 85 «Порушення правил використання об'єктів тваринного світу» (застосовується відповідно щодо порушень правил полювання та рибальства); ст. 173⁻⁶ «Вчинення насильства за ознакою статі»; ст. 173⁻⁸ «Невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце тимчасового перебування у разі винесення такого припису»; ст. 182

«Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях»; ст. 185⁻⁸ «Ухилення від виконання законних вимог прокурора»; ст. 173⁻² «Вчинення домашнього насильства»; ст. 184⁻¹ «Неправомірне використання державного майна»; ст. 195⁻⁵ «Незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації»; ст. 185⁻⁶ «Невжиття заходів щодо окремої ухвали суду»; ст. 212⁻² «Порушення законодавства про державну таємницю» та ст. 212⁻⁵ «Порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію».

Загальній логіці ч. 1. ст. 15 КУпАП наразі протирічають лише випадки порушення митних правил та вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією. Щодо перших КУпАП у ст. 2 окремо встановлює, що притягнення до адміністративної відповідальності за відповідні проступки регулюються Митним кодексом України. Відповідні ж правопорушення у КУпАП наразі прямо не передбачені. Щодо других КУпАП закріплює окрему Главу 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», яка наразі включає декілька статей, частина з яких виключена, а частина яких доповнена, при цьому у достатньо незвичному нормопроєктному форматі (наприклад, ст. 172⁻⁸⁻¹). Останнє вказує на доцільність уособлення відповідної групи проступків, без деталізації конкретних складів, якщо відповідних проступків буде декілька, у т.ч. шляхом вказівки на відповідну Главу КУпАП, де такі правопорушення передбачені. Це буде відноситися як до корупційних правопорушень, так і до військових адміністративних правопорушень.

Якщо звернутися до першоджерел, з яких походить чинна редакція ст. 15 КУпАП, то можна зробити припущення, що відсутність у частині 1 цієї статті чіткого переліку конкретних статей, що становлять відповідні виключення з загального правила, було пов'язано з продовженням традиції, яка була закладена самою першою редакцією КУпАП у 1985 році. Так, зокрема, станом на 1993 рік до відповідних випадків відносилися порушення правил полювання, рибальства та охорони рибних запасів; порушення митних правил; контрабанда [12]. Зазначені правопорушення закріплювалися конкретними статтями КУпАП, які мали відповідні назви. Зокрема, це ст. 85 «Порушення правил полювання, рибальства та правил здійснення інших видів користування тваринним світом»; ст. 208 «Порушення митних правил» (виключена на підставі Закону № 2415-III від 17.05.2001); ст. 209 «Контрабанда» (виключена на підставі Закону № 2415-III від 17.05.2001).

Окреме місце у даному разі займали порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, які, як вид виключення з загального правила про адміністративну відповідальність військовослужбовців, було включено до ст. 15 КУпАП у 1991 році, з одночасним доповненням КУпАП статтею 128⁻¹ «Порушення або невиконання правил, норм та стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху». До цього у ст. 15 передбачалося порушення правил дорожнього руху. На наш погляд як до 1991 року, так і після у ст. 15 КУпАП йшлося про родову категорію, як і у разі порушення митних правил, оскільки в КУпАП завжди передбачалося декілька статей, що встановлювали відповідальність за різні види порушень ПДР. Навіть Указ Президії ВР України від 29.07.1991 № 1369-XII [13], яким до КУпАП і були внесені зазначені вище зміни, мав назву «Про посилення відповідальності за порушення правил, норм та стандартів, що відносяться до забезпечення безпеки дорожнього руху» але одночасно доповнював КУпАП цілим рядом статей, які стосувалися різних порушень ПДР.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З урахуванням вказаного, можна стверджувати, що початковий нормопроєктувальний підхід до змісту ч. 1 ст. 15 КУпАП, обраний у 1985 році, навіть без вказівки на конкретні адміністративні склади, більш послідовно, ніж сучасний, забезпечував реалізацію принципу юридичної визначеності, якому мають відповідати всі нормативно-правові акти. Таким чином, з метою реалізації принципу юридичної визначеності частина 1 ст. 15 КУпАП має передбачати вказівку на конкретні склади адміністративних правопорушень, у тому числі включати до себе вказівку на Главу 13-Б КУпАП. Одночасно з цим у відомчих наказах МО, при затвердженні відповідних Порядків, Інструкцій тощо, має міститися вказівка не тільки на ч. 5 ст. 15 КУпАП (як це відбувається зараз), а і на частину 1 даної статті.

В подальшому буде необхідно дослідити адміністративно-правовий статус військовослужбовців, як суб'єктів відповідальності за вчинення військових адміністративних правопорушень, сам порядок притягнення військовослужбовців до відповідальності у разі вчинення останніх тощо.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 80731-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додат. до № 51. Ст. 1122.
2. Про затвердження Інструкції зі складання протоколів та оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення : Наказ Міністерства Оборони України від 23.10.2021 № 329. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1622-21#Text> (дата звернення: 02.04.2026).
3. Про затвердження Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту : Наказ Міністерства Оборони України від 29.11.2018 № 604. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1451-18#Text> (дата звернення: 02.04.2026).
4. Дурноп'янова О. Притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст. 172–20 КУпАП. *Статистика розгляду справ*. URL: <https://pravo-ua.com/crime/prytyagnennya-vijskovosluzhbovcziv-do-administratyvnoi-vidpovidalnosti-za-ch-3-st-172-20-kupap/> (дата звернення: 29.03.2026).
5. Черніков Д. Притягнення військовослужбовця до адміністративної відповідальності за стан сп'яніння. *Chernikov & Partners*. 2023. URL: <https://chernikovlaw.com.ua/practices-ua/sudova-praktyka/prytyahnennia-viiskovosluzhbovtzia-do-administratyvnoi-vidpovidalnosti-za-stand-spianinnia> (дата звернення: 29.03.2026).
6. Сопілко І.М., Токарева К.С. Генезис наукових досліджень проблеми визначення сутності та змісту адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12(26) С. 204–219. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-204-219](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-204-219)
7. Савков А.П., Дорош В.І. Теоретико-правові аспекти адміністративної відповідальності військовослужбовців в Україні. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 6(16). С. 588–598. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-6\(16\)-588-598](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-6(16)-588-598)
8. Рябовол М.С. Мета, поняття, сутність та засади адміністративної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України. *Наукові записки. Серія «Право»*. 2023. № 14. С. 157–162. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-14-157-162>
9. Моїсеев М.С. Правові засади адміністративної відповідальності військовослужбовців в Україні. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 232–237. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.35>
10. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24 березня 1999 року № 551-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22–23. Ст. 197.
11. Адміністративна відповідальність військовослужбовців за КУпАП. URL: https://protocol.ua/ua/administrativna_vidpovidalnist_viiskovosluzhbovtziv_za_kupap/ (дата звернення: 02.04.2026).
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 80731-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. (станом на 1993 рік). URL: https://ips.ligazakon.net/document/KD0005?an=55&ed=0000_00_00 (дата звернення: 02.04.2026).
13. Про посилення відповідальності за порушення правил, норм та стандартів, що відносяться до забезпечення безпеки дорожнього руху : Указ Президії ВР України від 29.07.1991 № 1369-XII. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t136900?an=1&ed=0000_00_00 (дата звернення: 02.04.2026).

References

1. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia vid 07.12.1984 r. No. 80731-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses dated 07.12.1984 No. 80731-X]. (1984). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR — Bulletin of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR*, additional issue to no. 51, art. 1122 [in Ukrainian].
2. Ministerstvo oborony Ukrainy. (2021). Pro zatverdzhennia Instruksii zi skladannia protokoliv ta оформлення materialiv pro viiskovi administratyvni pravoporushennia: Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 23.10.2021 No. 329 [On approval of the Instruction on drawing up protocols and processing materials on military administrative offenses: Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 23.10.2021 No. 329]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1622-21#Text> [in Ukrainian].
3. Ministerstvo oborony Ukrainy. (2018). Pro zatverdzhennia Instruksii z nadannia dopovidei i donesen pro podii, kriminalni pravoporushennia, viiskovi administratyvni pravoporushennia ta administratyvni pravoporushennia, poviazani z koruptsiieiu, porushennia viiskovoi dystsypliny ta yikh oblik u Ministerstvi oborony Ukrainy, Zbroinykh Sylakh Ukrainy ta Derzhavnii spetsialnii sluzhbi transportu [On approval of the Instruction on reporting events, criminal offenses, military administrative offenses and corruption-related administrative offenses, violations of military discipline and their registration in the Ministry of Defense of Ukraine, the Armed Forces of Ukraine and the State Special Transport Service]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1451-18#Text> [in Ukrainian].
4. Durnopianova, O. (n.d.). Prytiagnennia viiskovosluzhbovtziv do administratyvnoi vidpovidalnosti za ch. 3 st. 172–20 KUAp. Statystyka rozghliadu sprav [Bringing military personnel to administrative liability under Part 3 of Art. 172–20 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses. Statistics of case consideration]. Retrieved from <https://pravo-ua.com/crime/prytyagnennya-vijskovosluzhbovcziv-do-administratyvnoi-vidpovidalnosti-za-ch-3-st-172-20-kupap/> [in Ukrainian].

5. Chernikov, D. (2023). Prytiahnennia viiskovosluzhbovtisia do administratyvnoi vidpovidalnosti za stan spianinnia [Bringing a serviceman to administrative liability for intoxication]. *Chernikov & Partners*. Retrieved from <https://chernikovlaw.com.ua/practices-ua/sudova-praktyka/prytiahnennia-viiskovosluzhbovtisia-do-administratyvnoi-vidpovidalnosti-za-stan-spianinnia> [in Ukrainian].
6. Sopilko, I.M., & Tokarieva, K.S. (2023). Henezys naukovykh doslidzhen problemy vyznachennia sutnosti ta zmistu administratyvno-pravovykh zasad diialnosti pravookhoronnykh orhaniv [Genesis of scientific research on defining the essence and content of administrative and legal principles of law enforcement agencies activity]. *Nauka i tekhnika sohodni — Science and Technology Today*, 12(26), 204–219. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-204-219](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-204-219) [in Ukrainian].
7. Savkov, A.P., & Dorosh, V.I. (2025). Teoretyko-pravovi aspekty administratyvnoi vidpovidalnosti viiskovosluzhbovtisiv v Ukraini [Theoretical and legal aspects of administrative liability of military personnel in Ukraine]. *Uspikhy i dosiahnennia u nautsi — Successes and Achievements in Science*, 6(16), 588–598. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-6\(16\)-588-598](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-6(16)-588-598) [in Ukrainian].
8. Riabovol, M.S. (2023). Meta, poniattia, sutnist ta zasady administratyvnoi vidpovidalnosti viiskovosluzhbovtisiv Zbroinykh Syl Ukrainy [Purpose, concept, essence and principles of administrative liability of servicemen of the Armed Forces of Ukraine]. *Naukovi zapysky. Seriiia “Pravo” — Scientific Notes. Series “Law”*, 14, 157–162. <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-14-157-162> [in Ukrainian].
9. Moisieiev, M.S. (2024). Pravovi zasady administratyvnoi vidpovidalnosti viiskovosluzhbovtisiv v Ukraini [Legal principles of administrative liability of military personnel in Ukraine]. *Pravo i suspilstvo — Law and Society*, 3, 232–237. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.35> [in Ukrainian].
10. Pro Dysyplinarnyi statut Zbroinykh Syl Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 24 bereznia 1999 roku No. 551-XIV [On the Disciplinary Statute of the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine dated March 24, 1999 No. 551-XIV]. (1999). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 22–23, art. 197 [in Ukrainian].
11. Administratyvna vidpovidalnist viiskovosluzhbovtisiv za KUpAP [Administrative liability of military personnel under the Code of Ukraine on Administrative Offenses]. (n.d.). Retrieved from https://protocol.ua/ua/administrativna_vidpovidalnist_viiskovosluzhbovtisiv_za_kupap/ [in Ukrainian].
12. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia vid 07.12.1984 r. No. 80731-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses dated 07.12.1984 No. 80731-X]. (1984). Retrieved from https://ips.ligazakon.net/document/KD0005?an=55&ed=0000_00_00 [in Ukrainian].
13. Pro posylennia vidpovidalnosti za porushennia pravyl, norm ta standartiv, shcho vidnosiatsia do zabezpechennia bezpeky dorozhnogo rukhu: Ukaz Prezydii VR Ukrainy vid 29.07.1991 No. 1369-XII [On strengthening responsibility for violations of rules, norms and standards related to road safety: Decree of the Presidium of the Verkhovna Rada of Ukraine dated 29.07.1991 No. 1369-XII]. Retrieved from https://ips.ligazakon.net/document/t136900?an=1&ed=0000_00_00 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 04.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.05.2026

Дата публікації: 12.05.2026

Drozach Serhiy

*Postgraduate Student of the
Department of Constitutional and
Administrative Law
State University "Kyiv Aviation Institute"*

CERTAIN ISSUES OF PROSECUTION FOR COMMITMENT OF MILITARY ADMINISTRATIVE OFFENSES

Summary. Introduction. Administrative responsibility of military personnel is an important tool for maintaining law and order and military discipline in the ranks of the Armed Forces of Ukraine. The relevance of the study is enhanced by the conditions of martial law, which led to a rapid increase in the number of cases of military administrative offenses. In this context, there is an urgent need to ensure a balance between the severity of disciplinary requirements and compliance with fundamental human rights, which requires impeccable quality of regulatory regulation.

Purpose. The purpose of the work is a comprehensive analysis of the current legislation (in particular, the Code of Ukraine on Administrative Offenses (CUaP) and departmental acts of the Ministry of Defense of Ukraine to identify legal conflicts and gaps in the procedure for holding military personnel accountable for military administrative offenses. The study is aimed at clarifying the legal nature of existing contradictions, based on which an attempt is made to provide scientifically substantiated proposals for improving the legislation in order to implement the principle of legal certainty.

Materials and methods. The study is based on an analysis of the provisions of the CUaP, the Disciplinary Statute of the Armed Forces of Ukraine and the departmental regulatory framework, in particular Orders of the Ministry of Defense of Ukraine No. 329 dated 10/23/2021 and No. 604 dated 11/29/2018. The methodological basis is made up of general scientific and special methods: system-structural analysis was used to study the correlation of the norms of the law and subordinate acts; comparative legal and historical methods etc.

Results. The analysis revealed a significant legal inconsistency between the Code of Administrative Offenses and departmental instructions. Article 15 of the Code of Administrative Offenses establishes a special procedure for the liability of military personnel (under disciplinary statutes), however, Part 1 of this article contains a list of exceptions when liability arises on general grounds. The study revealed that military administrative offenses (Chapter 13-B of the Code of Administrative Offenses) are actually not included in this legislative list of exceptions. Instead, their consideration in a general manner (with the preparation of a protocol and judicial review) is provided for only at the level of a by-law of the Ministry of Defense of Ukraine.

The author proves that such an approach contradicts the principle of legal certainty, since the procedure for bringing to responsibility should be determined by law, and not by a departmental act. The need to amend Part 1 of Article 15 of the Code of Administrative Offenses by directly including a reference to Chapter 13-B is substantiated. KUaAP.

Prospects. Further scientific research should be aimed at a detailed study of the administrative and legal status of military personnel as specific subjects of responsibility. Special attention should be paid to improving the procedural aspects of compiling protocols and collecting evidence in cases of military offenses, as well as analyzing judicial practice in order to unify approaches to considering this category of cases in conditions of ongoing armed aggression.

Key words: military personnel, administrative liability, military administrative offenses, general and special procedure for bringing military personnel to administrative liability.